ПОРЕДБЕНЕ (НАЧИНСКЕ) РЕЧЕНИЦЕ

Подвучена је једна зависна реченица. Одговори на питање испод ње.

Трчао је <u>као да га ветар носи</u>.

Са чим се пореди радња главне реченице? _____

Зависне реченице које означавају начин вршења радње главне реченице помоћу поређења називају се **поредбене** (или **начинске**) реченице.

Постоје два типа ових реченица.

1) Поредбене реченице за **једнакост**:

Урадио је све <u>као што смо се договорили</u>.

= Урадио је све <u>како смо се договорили</u>.

Сећам се свега <u>као да је било јуче</u>.

Учио сам географију <u>колико сам могао</u>.

Које речи запажаш на почетку подвучених реченица? _____

Обележје ових реченица најчешће су везнички изрази **као што**, **као да** и прилози **како** и **колико**.

Ове поредбене реченице најчешће имају функцију **прилошке одредбе за поређење / начин / количину**:

Трчао је <u>као да га ветар носи</u>.	Трчао је <u>брзо</u>.	Трчао је <u>великом брзином.</u>
зависна реченица	прилог	синтагма

Прилог **како** и везнички израз **као што** су најчешће синоними и означавају РЕАЛНУ радњу и НАЧИН на који се она врши. Питање на које се добија таква реченица је КАКО:

Полицу треба монтирати <u>као што је означено на цртежу</u>. → како треба монтирати полицу?

Уз њих могу стајати и корелативни адверби **овако / онако / тако**, ради емфазе:

Полицу треба монтирати <u>онако као што</u> је означено на цртежу.

<u>Онако као што</u> је означено на цртежу, <u>тако</u> треба монтирати полицу.

Везнички израз **као да** означава НЕРЕАЛНУ радњу:

Наш боксер напада у десетој рунди као да је меч тек почео. (а није)

Везник **колико** означава МЕРУ или ИНТЕНЗИТЕТ вршења радње из главне реченице. Питање на које се добија таква реченица је КОЛИКО:

Позајмиће нам новца колико буде потребно. → колико новца ће вам позајмити?

Уз тај везник такође може стајати корелативни адверб **оволико** / **онолико** / **толико**:

Позајмиће нам онолико новца колико буде потребно.

Колико си радио, толико су те платили.

2) Поредбене реченице за **неједнакост**:

Књига је занимљивија него што сам мислио.

Боље да играмо фудбал него да седимо код куће.

Које речи запажаш на почетку подвучених реченица? _____

Обележје ових реченица најчешће су везнички изрази **него што**, **но што**, **него да**, **што...то**.

Ове поредбене реченице најчешће имају функцију **поредбене допуне** – зависне реченице која допуњује компаратив и везује се за **глаголе** (користи се код поређења две радње). Зато код поредбених реченица за неједнакост увек имамо **компаратив** придева/прилога у главној реченици:

Гледао је телевизију дуже него што је требало.

Продавци су овде љубазнији него што смо мислили.

Испред ових реченица никад се не пише запета! Оне по правилу стоје иза главне реченице.

Ове поредбене реченице личе на супротне независне, и можемо их посматрати као један њихов део:

Гледао је телевизију дуже него што је требало. = Гледао је дуго телевизију, а није требао.

Поредбене реченице с везником **што** и корелативом **то** показују ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ између главне и зависне реченице, због чега личе на условне реченице:

Што је метал топлији, то је мекши. ≈ Ако је метал топао, онда је и мекан.

Писање запете:

Ако поредбена реченица стоји испред главне реченице, **одваја** се запетом:

Као што после кише долази сунце, тако после суза долази смех.

Ако поредбена реченица стоји иза главне реченице, **не одваја** се запетом:

Погледао ме је као да сам му смртни непријатељ.